

Spišská Nová Ves

- 1. Génus mal'by doplatil na fascináciu katastrofami**
[12.04.2019; Hospodárske noviny; pohnuté osudy; s. 28,29,30,31; Iveta Grznárová]
- 2. Pred 50 rokmi sa upálil na Námestí osloboditeľov Michal Levčík**
[12.04.2019; Košice Dnes; Téma dňa; s. 2,3,4; Jana Vargová]
- 3. Bystrica bojuje o titul Naj mesto Slovenska. Aktuálne sa drží na tejto priečke**
[12.04.2019; dnes24.sk; Bystrica; 00:00; Jakub Forgács]
- 4. Veľká noc sa blíži: Inšpirujte sa nápadmi študentov novoveskej hotelovky, FOTO**
[11.04.2019; dnes24.sk; Spišská; 00:00; Jana Buvalová]
- 5. Zažite zaujímavý víkend: Nápady, kam vybehnúť v Rožňave a okolí**
[11.04.2019; dnes24.sk; Rožňava; 00:00; Peter Simon]
- 6. Dve prvé miesta pre naše mesto: Spišská bodovala s kalendárom aj spoločenskou hrou**
[11.04.2019; dnes24.sk; Spišská; 00:00; Dnes24.sk]
- 7. Milovníci plávania si prišli na svoje: V Spišskej si zmerali sily na majstrovstvách mesta**
[11.04.2019; dnes24.sk; Spišská; 00:00; Dnes24.sk]
- 8. Ladislav Gross: „V Gelnici ani jeden tréner nedostáva mzdu, aj funkcionári to robia ako dobrovoľníci.“**
[11.04.2019; dalito.sk; Dalito – They Made It!; 00:00; Lucia Tomečková/PR]
- 9. Košičan Mušínsky triumfoval na orientačných pretekoch na Záhorí**
[11.04.2019; kosice.korzar.sme.sk; Košice Korzár / Šport v Košiciach a v okolí; 00:00; Anton Onder]
- 10. Zimenová adresovala otvorený list poslancom Spišskej Novej Vsi**
[11.04.2019; hlavnespravy.sk; Z domova; 00:00; HSP/Foto:TASR-Jakub Kotian]
- 11. Majstrovská atmosféra sa do Lučenca môže vrátiť**
[11.04.2019; mynovohrad.sme.sk; Novohrad / Šport; 00:00; Jozef Mikuš]
- 12. Slovenský Palach? Záhľadný prípad Michala Levčíka**
[11.04.2019; pravda.sk; Žurnál; 00:00; Pravda]

TEXTY

Spišská Nová Ves

1. Génus mal'by doplatil na fascináciu katastrofami

[12.04.2019; Hospodárske noviny; pohnuté osudy; s. 28,29,30,31; Iveta Grznárová]

Sto rokov od smrti Ladislava Mednyánszkeho
NETAJIL SA SVOJOU HOMOSEXUALITOU, INKLINOVAL K BUDHIZMU - A NIELEN NA POMERY RAKÚSKO-UHORSKA BOL NEKONVENČNÝ PO KAŽDEJ STRÁNKE. A TIEŽ CITLIVÝ A SAMOTÁRSKY - NO NAJMÄ NADANÝ. AKO KRAJINÁR PATRIL K EURÓPSKEJ ŠPIČKE A SVOJU FIGURATÍVNU MAL'BU ZDOKONALOVAL NA FRONTÁCH PRVEJ SVETOVEJ VOJNY.

Smerovanie nálady, ja len to vidím vo všetkom. To hľadám vo farbách, ako aj v líniiach, v kvalite vzduchu, ako aj vo voni rastlín, v pôsobení vyčerpávajúceho tepla, ako aj zimy. Ladislav Mednyánszky patril k maliarom, ktorí hľadali - a nachádzali - dokonalú krásu v tom najpomínuteľnejšom: v čerešni tesne pred rozpukom, v mrakoch a tieňoch pred búrkou. Jeho denníky z frontov prvej svetovej vojny okrem opisov bojov obsahuje aj takéto zápisky:

„Pozdĺž doliny bolo vidno biele domy a veže dvoch dedín pomedzi oranžové, červené a zelené koruny stromov. Dlho sme pozorovali tento ohromujúco nádherný a úžasný obraz.“ Mal však aj svoju živelnú stránku: na plátno často nanášal hrdzavo-červenú farbu zrazenej krvi, ktorá podľa slov kurátorky Zsófie Kiss-Szemán „vyvoláva pocit pudovosti a agresivity, vášní, ktorými sa umelec zaoberal v rámci teórie farieb a s ktorými sa ustavične vyrovnával vo svojom živote i diele.“ Niektorí dokonca tvrdia, že každá farba jeho obrazu značila rôznu intenzitu sexuálneho zážitku, o ktorých si viedol detailné denníkové záznamy. Isté je jedno. Bez nasledovania svojich najhlbších vášní by život tohto nadaného muža vyzeral inak.

Z Beckova do Paríža

Ladislavus Josephus Balthazar Eustachius von Mednyánszky sa narodil 23. apríla 1852 v Beckove do rodiny baróna. Na svet prišiel predčasne, čo sa podpísalo pod jeho celoživotnú chorľavosť. Odmietal ju však brat na vedomie a fyzické útrapy notoricky podceňoval. Režisér Vladimír Štric, ktorý o Mednyánszkom nakrútil dokument, pre denník SME poznamenal: „Keď povedal, že ho pobolieva hlava, mal neznesiteľné bolesti, a keď sa sťažoval, že mu je trochu zima, bol už zrejme na pokraji zamrznutia.“ Vlastné utrpenie preňho bolo podľa Štrica najmä odrazovým mostíkom k úvahám nad tým všeobecným, ľudským: a vyrovnáť sa s ním mu pomáhal aj budhizmus.

Zsófia Kiss-Szemán ho opisuje ako mimoriadne komplikovanú osobnosť - citlivú, chápuvú a sociálne založenú, a zároveň sarkastickú a cynickú. „Celý život ho priťahovali katastrofy, či už spoločenské alebo prírodné. Na jednej strane ho fascinovala veľkoleposť a sila prírodných živlov, na strane druhej mal hlboký súcit s trpiacimi.“ Dokonca vraj rád chodieval - a vždy pešo - na miesta, kde mohol vidieť stopy po povodniach a zemetraseniach. A práve v umení mohol dať priechod obom svojim polohám.

Jeho smerovanie bolo zjavné už od detstva: kresliť sa naučil skôr ako rozprávať, rodičia mu preto už od mala najímali súkromných učiteľov. Patril k nim aj významný viedenský maliar Thomas Ender, ktorému 13 - 14-ročný Mednyánszky posielal na korektúry kresby vytvorené podľa kópií antických sôch. V tom čase už rodina žila v kaštieli v Strážkach na Spiši, kam sa presťahovali po smrti starého otca. Rodičia synovu výtvarnú vášeň považovali len za hoby, preto na jeseň 1871 začne Ladislav navštevovať priemyselnú školu v Zurichu. Pre reumatickú horúčku však neukončí ani prvý ročník. Z choroby sa zotavoval v Chorvátsku u rodiny Erdődyovcov a po celý rok sa intenzívne venoval tvorbe akvarelov. Rodičia vtedy definitívne pochopia, že synovo smerovanie k výtvarnému umeniu je nezvratné a dovoľia mu študovať na Akadémii výtvarných umení v Mnichove, kde sa priučí akademickému štýlu maľby. V lete 1873 vyrazí s celou rodinou do Talianska a pod vplyvom silných zážitkov sa rozhodne zmeniť študijné miesto a absolvuje École des Beaux Artes v Paríži. Tu pochopí, že akademické prostredie preňho nie je to pravé. A potom objaví Barbizon.

Návrat k prírode

Keď do tejto maliarskej kolónie, vzdialenej necelých 60 kilometrov od Paríža, v roku 1875 Mednyánszky prichádza, žije tu už druhá a tretia generácia výtvarníkov. A rovnako ako ich predchodcovia zo 40. rokov tvoria v exteriéri, čo v tom čase nebolo vôbec zvyčajné. Takto hnutie Barbizon opisuje Zsófia Kiss-Szemán: „Z maliarskych ateliérov vyšli do prírody a objavili nekonečné množstvo odtieňov, svetelných efektov. Išlo im o návrat do prírody, panteistické myslenie.“ Krajinky, ktoré zobrazovali, neboli napĺňané vymyslenými postavami. Umelci sa držali toho, čo videli, chceli zaznamenať všetky prírodné efekty pod šírým nebom, priamo v plenéri, s nebom nad hlavou, čím pripravili pôdu pre nástup impresionizmu. „Na základe príkladu z Barbizonu uvidel Mednyánszky duševné diaľavy, v ktorých vlastne našiel sám seba. Opäť sa dostal k preduchovnenému obdivu, s akým sledoval prírodu vo svojom detstve,“ dopĺňa kurátorka. Typ krajinomaľby v duchu lyrického realizmu, ktorý uprednostňuje individuálne pocity, nálady a zážitky maliara privedie Mednyánszky čoskoro na majstrovskú úroveň.

Pohybuje sa medzi Barbizonom a Parížom, istý čas si dokonca prenajíma ateliér na Monmatri, no najviac ho to tiahne do Strážok: krajina detstva ho ako maliara priťahuje najviac. Nadchne sa však aj pre maďarskú nížinu v oblasti Szolnoku. V tamajších močiaroch dostane maláriu, no vylieči sa z nej. Pár rokov nato šťastne prekoná aj šarlach. Jeho obrazy sú napriek tomu často melancholické, až ponuré. Smrť matky, otca a synovca ešte prehĺbi temné tóny.

Hoci veľa času trávi v rodinných sídlach v Strážkach a Beckove, často vyráža na študijné cesty: opakovane navštevuje Taliansko, Francúzsko, prenajíma si ateliér v Budapešti, vo Viedni a občas aj v Paríži. Po štyridsiatke začne prehlbovať svoj záujem o filozofiu, budhizmus a teozofiu. „Ten príklon k budhizmu som postrehol v jeho denníkoch, zápiskoch i maľbách. Mednyánszky používal techniky impresionizmu i expresionizmu, ani jeden z týchto prúdov mu však nestačil úplne. Sledoval svoje vlastné nálady, do portrétov i krajíniek projektoval vlastnú osobnosť. V tom všetkom dominovalo svetlo. A to svetlo možno vnímať ako osvetlenie,“ komentuje režisér Vladimír Štric. A Zsófia Kiss-Szemán pre Knižnú revue na margo denníkov dodáva: „Mednyánszky je jedným z mála umelcov, ktorí po sebe zanechali nielen výtvarné, ale aj písomné dedičstvo ako sprievodcu životom a dielom. Umožňujú nahliadnuť do vnútorného sveta mimoriadneho človeka, ktorý dokázal nesmierne trpieť i milovať, uvedomoval si ťarchu nekonvenčných životných situácií, napriek tomu ich vyhľadával a intenzívne prežíval.“ Rovnako ako jeho strýko si ich zapisoval v gréckej abecede a podľa kurátorky tým sledoval jediný zámer: aby si jeho poznámky mohlo prečítať čo najmenej ľudí. Ich jediným cieľným adresátom bol mŕtvy priateľ Nyuli. Na pravdepodobne najväčšiu lásku svojho života sa Mednyánszky v denníkoch obracal až do smrti, neraz s dodatkom, že predstavuje jeho jedinú nádej a útechu.

Od krajíniek k bojom

Výnimkou nebol ani 26. júl 1914. V ten deň si však zapíše aj čosi iné: „Odvčera je vo svete vojna, ktovie, dokedy to bude trvať? Zatiaľ so Srbskom, ale potom možno aj s Ruskom?“ A potom maliar, v tom čase už 62-ročný a uznávaný, vykoná čosi nanajvýš nepravdepodobné: pokúsi sa dostať na front. Ako píše pre časopis .týždeň Eva Čobejová, najprv to skúša cez Červený kríž. Jeho vedenie žiada ministerstvo vojnových záležitostí, aby Mednyánszky ako „...človek ľahko znášajúci útrapy, ktorý svoj pracovný potenciál ponúka dobrovoľne, dostal

bojové zaradenie, čo odôvodňuje tým, že si veľmi želá byť vyslaný na front, aj ako maliar, aby mohol získavať bezprostredné dojmy pre svoje neskoršie práce“. Nevýjde to, a tak skúša ďalšie cesty: prihlási sa novinám Budapešti Hírlap za vojnového spravodajcu. „Na ministerstvo tak putuje ďalší list, v ktorom redakcia žiada, aby bol Mednyánszky delegovaný na front ako vojnový spravodajca. Maliar si dokonca službu na fronte vybavuje aj protekčne cez svojho švagra. Ten sa prihovára za prijatie Mednyánszkeho priamo u ministerského predsedu Tiszu. Nie div, že po takomto nátlaku 28. augusta 1914 Najvyššie veliteľstvo povolilo prijať Mednyánszkeho do Vojnového tlačového strediska ako spravodajcu.“

V októbri 1914 je už na mieste činu a v denníkoch opisuje otrasy zeme po výstreloch z dela, pukajúce šrapnely, horiace domy, zranených úbožiacov, bez prestania prinášajúcich do ošetrovne. V jeho emočnom svete sa prelína súcit s trpiacimi, hrôza zo zbytočného zabíjania s fascináciou z dramatických bojov, ktoré stvára v jeho svojich skiciach prostredníctvom figúr vojakov. Zo skíc vytvára ilustrácie, ktoré posielal do novin a neskôr ich v pokoji svojho ateliéru prepracúva na obrazy. Ako píše Eva Čobejová, „detailné opisy prírody, farieb, svetla sa pravidelne v jeho denníkoch striedajú so stručnými informáciami o bojoch. Vo februári 1915 si zaznamená, že boje naozaj zúrili, 'naša batéria pálila každých desať minút. Rusi odpovedali a blízko nás dopadlo viacero šrapnelov'. A dodá: 'Nádherne slnečné počasie, teplo, sotva záchvev vetra.' Alebo: 'hore je nebo svetlé, zelenosivé, trochu žltkasté'.“

Za svoj hlavný cieľ považuje byť svedkom skutočného boja, zdokonaľiť svoju figuratívnu maľbu a peniaze utržené za predaj obrazov využiť na vojenské účely. „Vojna ma opäť spojila s vonkajším svetom, ktorý ma v posledných rokoch prestal zaujímať. Ten obrovský zápas, ktorý som mal a mám to šťastie vidieť zblízka, rozorval celú moju bytosť,“ zapíše si do denníka. Hoci Mednyánszky sa celý život prejavoval ako humanista, skúsenosť s vojnou túto stránku jeho osobnosti ešte prehĺbi. „Najmä poslednú časť svojho života venoval kontemplácii, rozdával svoje peniaze aj oblečenie. Jeden jeho priateľ si raz zaspomínal na šľachtické stretnutie v Tatranskej Lomnici. Aj Mednyánszky bol barón, ale prišiel v otrhaných šatách. Motúzom mal zviazané nohavice, tie vzal asi z nejakého strašiaka, topánky mal deravé, vyzeral otrasne, a zrejme opäť robil hanbu. Dali mu sto korún, nech si kúpi niečo poriadne. Vybral sa teda do **Spišskej Novej Vsi**, cestou stretol ľudí na poli a vždy dal niekomu po desať korún. Ostalo mu len päť a za tie si kúpil nejaké obnosené šaty. Prišiel sa s nimi pochváliť späť do Lomnice, no a priatelia šľachtici sa definitívne rozhodli, že už mu nikdy peniaze nedajú,“ vykresľuje dojemnú udalosť Vladimír Štric.

Trpiaci o utrpení

Na front sa vracia znovu a znovu. A to aj po tom, čo ho v októbri 1916 zranila. Za svoju statočnosť je dokonca odmenený Rádom Františka Jozefa, ale metál na svojej uniforme nosiť odmieta. Túži po jedinom: zažívať ťažké boje a preniesť na plátno utrpenie človeka. Čoraz viac však trpí aj on sám. Zhoršuje sa mu choroba obličiek, trápia ho bolesti. A to až natoľko, že pre ne už nedokáže maľovať ako predtým. Jeho sestra sa v jednom z listov vyjadri, že tie najkrajšie momenty si nechával na starobu, keď bude mať najprecíznejšiu techniku: ochorenie však skríži jeho plány.

Lieči sa vo vojenskej nemocnici vo Viedni a po prepustení sa nastahuje k svojmu priateľovi maliarovi Gyulovi Kláberovi. Teší sa, že môže pracovať vo vykúrenom ateliéri. Ešte 27. septembra 1918 žiada v liste zo Strážok, aby ho nevyškrtli z Vojenského tlačového strediska. Jeho žiadosti 2. októbra 1918 vyhovejú. Vojna sa však končí a Mednyánszkeho milované Rakúsko-Uhorsko sa rozpadá. Pokúša sa aj naďalej maľovať, ale jeho zdravotný stav sa neustále zhoršuje. Napokon ho postihne krvácanie do mozgu a 17. apríla 1919 umiera. Nič netušiac o tom, že o pár desiatok rokov ho vyhlásia za jedného z najpozoruhodnejších európskych maliarov. A vôbec najdrahšieho slovenského.

Text: Iveta Grznárová Foto: wikimedia.org, wikipedia.org

Ladislav Mednyánszky

Barón a uhorský maliar slovensko-maďarského pôvodu, stúpenec barbizonskej školy a impresionizmu. Krajínar európskeho významu, ktorý mal ateliér aj na parížskom Montmartri a neskôr vo Viedni. Jeho maľby sa vyznačujú melanchóliou či nostalgiou a majstrovským zachytením svetla. Ako 62-ročný dobrovoľne narukoval na front prvej svetovej vojny ako vojenský maliar. Zomrel 17. apríla 1919 vo Viedni. Podľa svojho prania bol pochovaný v Budapešti vedľa priateľa a milenca Bálinta.

Foto:

V KRAJINE hľadal maliar odraz vlastnej duše.

MIMORIADNY DŮRAZ kládol na odtiene farieb. Často odrážali vášne.

VŽDY SA SNAŽIL zachytiť len konkrétny moment.

VOJNA vniesla do jeho obrátov nové motívy.

V SÚČASNOSTI sa Ladislav Mednyánszky zaraďuje 31 k najdrahším slovenským maliarom.

[Späť na obsah]

2. Pred 50 rokmi sa upálil na Námestí osloboditeľov Michal Levčík

[12.04.2019; Košice Dnes; Téma dňa; s. 2,3,4; Jana Vargová]

Historikovi Martinovi Furmaníkovi sa podarilo zhromaždiť o tragickej smrti osemnásťročného vojaka mnoho nových informácií. Košičania na živú pochodeň nezabúdajú

Bol 11. apríl 1969. Československo sa ešte stále nespamätalo z okupácie „bratských“ armád na čele so Sovietskym zväzom a z obetí, ktoré si vyžiadala. V ten deň tragicky zahynul na Námestí osloboditeľov v Košiciach mladý vojak. Polial sa horľavinou a podpálil sa. Živá pochodeň skonala neďaleko Pamätníka neznámeho protifašistického bojovníka. Miesto a spôsob smrti sú dodnes viac ako symbolické... Včera podvečer Michalovi Levčíkovi odhalili pamätnú tabuľu. Večer si diváci mohli pozrieť film Obeť a obeta, a potom nasledovala diskusia na tému živých pochodní v kine Úsmev. Celú spomienkovú akciu ukončili herci pražského Divadla na pôde hrou Slam oťresu.

Jana Vargová

Prvou živou pochodňou v bývalom Československu bol Jan Palach, ktorý sa upálil 16. januára 1969 v Prahe pred budovou Národného múzea. Týmto činom reagoval na násilný prevrat v auguste 1968. Počas dlhých rokov sa o tejto téme nehovorilo a málokto vedel, že tento počin nebol jediný. Podľa doložených faktov sa v Československu v roku 1969 pokúsilo upáliť približne tridsať ľudí, siedmi zraneniam aj podľahli. V čase medzi januárom až aprílom 1969 sa pokúsili upáliť ľudia aj v Bratislave, Skalici, Leopoldove, Levoči a **Spišskej Novej Vsi**. Všetci prežili, okrem vojaka Michala Levčíka. Jeho počin podrobne zmapoval historik Martin Furmaník, podklady denníku KOŠICE:DNES poskytol výtvarník Peter Kalmus.

Pochádzal zo Sečovskej Polianky

Zo správy Verejnej bezpečnosti, ktorá bola vyhotovená 11. apríla 1969 niekoľko hodín po upálení mladého vojaka, sa dozvedáme, že Levčík sa narodil 11. mája 1950 a trvalé bydlisko mal v Sečovskej Polianke, okres Vranov nad Topľou. Dňa 1. apríla 1969 nastúpil na základnú vojenskú službu k Vojenskému útvaru v Strážskom. O dva dni neskôr ho prijali vo Vojenskej nemocnici v Košiciach, kde bol liečený na kožnom oddelení. Dňa 11. apríla 1969 medzi 9. a 10. hodinou ho z nemocnice prepustili. Prevzal ho desiatnik Dušan Kozák. V odpoľudňajších hodinách si v potravinách na rohu Štúrovej ulice a Triedy Sovietskej armády kúpil dve dvojdecové fľašky vodky. Neskôr si zadovážil horľavinu.

Zapálil sa sám

Zo správy sa ďalej môžeme dozvedieť, ako sa samoupálenie odohralo. O 17.50 h v blízkosti Pamätníka neznámeho protifašistického bojovníka na Námestí osloboditeľov si horľavinou polial vojenskú rovnošatu, ktorú mal na sebe. Potom prešiel smerom k spomínanému pamätníku, kde si oblečenie zapálil a v plameňoch utekal cez Štúrovu ulicu smerom k predajni Mototechna. Tam ho okoloidúci začali hasiť vetrovkami a dekou. Onedlho prišla na miesto záchranná služba a odviezla ho do nemocnice. Pri prevoze však Michal Levčík svojim zraneniam podľahol.

Dokumenty zmizli

Pri obhliadke miesta činu príslušníci Verejnej bezpečnosti našli balík, v ktorom sa nachádzal súkenný plášť a list na rozlúčku. Potom zaistili časti zhorenej rovnošaty a odobrali vzorky zeminy, ktorú mali podrobiť expertíze, aby zistili druh horľaviny. Miesto činu odfotografovali a zakreslili do náčrtku. V Levčíkovom spise však tieto fotografie chýbajú... O prípade Verejná bezpečnosť telefonicky upovedomila Vojenskú obvodnú prokuratúru v Prešove a Vojenskú kontrarozvedku v Košiciach. Následne telesné pozostatky Michala Levčíka previezli do ústavu súdneho lekárstva na súdnu pitvu.

Chaotický list

Ani rozlúčkový list sa v Levčíkovom zväzku nenachádza. Bol tam len jeho odpis, ktorý urobila Verejná bezpečnosť. Z jeho obsahu je zrejmé, že pisateľ nebol v čase jeho napísania v normálnom psychickom rozporení. List je zmätčný, myšlienky sú chaoticky roztrúsené a susediace slovné spojenia často nedávajú zmysel. Pri posudzovaní, či išlo o politický protest, je kľúčové najmä to, že v liste sa nespomína Palach, august 1968, ani nastupujúca normalizácia, ale len všeobecný nesúhlas so zlom vo svete. Je niekoľko možností, ako si vysvetliť nejasný obsah a zmysel listu. Prvou možnosťou je, že ho napísala osoba, ktorá mala psychické problémy, či už dlhodobého, alebo krátkodobého charakteru. Druhou možnosťou je, že autor listu bol v čase jeho napísania pod vplyvom psychotropných látok. Ako je uvedené v správe VB, pred činom si Levčík kúpil alkoholické nápoje. Nie je vylúčené, že ich skombinoval s nejakými psychotropnými látkami. Treťou možnosťou je, že príslušník VB, ktorý vykonal odpis listu, ho zámerne skreslil tak, aby jeho pisateľ vyznel ako psychicky narušená osoba. Ako najpravdepodobnejšia sa však javí možnosť, že pod zmätčnosť listu sa podpísal stres a enormný tlak, pod ktorým bol Levčík v čase jeho napísania, keďže si bol vedomý, že o chvíľu sa jeho život skončí. Keďže Michal Levčík nebol predtým podrobený psychiatrickému ani psychologickému vyšetreniu, nedá sa zaujať jednoznačné stanovisko k jeho psychickému stavu.

Výpoveď lekára

Levčíkova rodina, svedkovia a lekári tvrdili, že Verejná bezpečnosť im pohrozila, aby o tomto prípade nikde nehovorili. Verejná bezpečnosť sa taktiež postarala o to, aby boli vymazané záznamy z ambulantnej knihy úrazovej kliniky. Jediným lekársym svedectvom tak ostáva výpoveď vtedajšieho službukonajúceho lekára MUDr. Viliama Polyaka. „V popoludňajších hodinách bola dovezená osoba na chirurgickú ambulanciu vojakmi našej armády v celte, aj s dôstojníkmi a esenbákmi... Mal som konštatovať, či ide o mŕtveho, alebo o živého človeka. Po odkrytí som videl na stole chlapa zhoreného celkom, malej postavy, ktorý nejavil žiadne známky života... Pri vyšetrení som zistil, ako som sa ho dotkol, mu odpadol jeden prst, oči vôbec nemal, bol zhorený celkom... Tak som konštatoval smrť a vypísal som list. Uviedol som diagnózu: zhorené telo tretieho až štvrtého stupňa a žiadal som súdnu pitvu.“

(pokračovanie na strane 4)

(dokončenie zo strany 3)

Na inom mieste MUDr. Polyak povedal: „Nechceli, aby som to zapisoval do ambulantnej knihy, ale zapísal som. Mŕtvolu naložili na vétiesku a odišli. Nikdy viac sa už neukázali, ani nikto sa nebol na mŕtveho opýtať.“

Hrozili aj rodine

Podľa tvrdení rodinných príslušníkov potom Levčíkovo telo priviezli do jeho rodnej Sečovskej Polianky v cínovej zapečatenej rakve. Až do pohrebu ho strážili vojaci. Štátna bezpečnosť a vojenská kontrarozviedka potom monitorovali celý priebeh cirkevného obradu. Pohreb bol vo veľmi úzkom kruhu. Okrem najbližších rodinných príslušníkov a niekoľkých známych sa ho zúčastnilo dvadsať vojakov. Po pohrebe Levčíkovu rodinu a priateľov vyšetrovala Verejná bezpečnosť. „Oj, koľko ráz som chcel pátrať po celej tragédii, no bál som sa. Eštebáci k nám chodili a varovali otca, matku i mňa. Nikomu ani slovo, lebo...“, povedal jeho brat Ján Levčík.

Priatelia rozprávajú

Približný obraz o Michalovi Levčíkovi si môžeme urobiť prostredníctvom svedectiev blízkych osôb. „Michal Levčík bol mojim najlepším priateľom. Vyrastali sme spolu... Čin, ktorý spáchal, bol premyslený. Bola to odozva na rok '68,“ vypovedal jeho blízky priateľ. Jeho kolega z práce o ňom povedal: „Pracovali sme v Prahe za pridruženú výrobu, kde sme sa s Michalom stýkali denne. No on mal styky s nejakou tou skupinou. On mal svoj život. Chcel na Západ. Skupina, ktorú poznal, ho k tomu viedla... Po pohrebe nás vyšetrovala Verejná bezpečnosť. Vtedy sa nedalo tak hovoriť o tom, pretože nebola na to vhodná chvíľa, pretože to neproselo ani jemu, ani nám.“ Ďalšia osoba z jeho okolia mala o ňom nasledovnú mienku: „Chlapec to bol tichý, dobrý, taký utiahnutý, pretože ho mali už v takom staršom veku jeho rodičia. Nefajčil, nepil, na zábavách nikdy nebolo počuť, žeby sa bol bil.“ Podľa názoru Levčíkovi blízkych osôb nemal psychické problémy.

List M. Levčíka na rozlúčku

„Prosím Vás pochopte, veď takto ako žijeme mi to je lepší život ako v minulosti. Ja neviem sa sám pochopiť, ale inde sa vraždí. Prosím Vás zakročte k tomu, aby na celom svete bol klud, mier, aby sme sa rozumeli ako ľudia, nie ako zvieratá. Veď tu ide o budúcnosť celého nášeho národa. A dokážme tomu, že môžeme žiť šťastne ako človek. Nepodceňujme jeden druhého. Budme ako bratia. Veď to ide o budúcnosť našich detí. Skoncuje s tými válečnými vplyvmi a zabráňme tomu, aby bol na svete klid a aby sme sa mali radi nie ako je to dnes. Veď v tom Vietname ako vraždenie ľudu, ktorí sú ako ja a my ostatní prosím Vás zabráňte tomu a žijme ako ľudia a nie ako zvieratá. Najsamprv človek a až potom pes. Práci česť. Vždy pripravený Michal Levčík. V takomto svete sa nedá žiť. Veď sám už neverím ani sám sebe, čo robím, vždy si myslím, ja tu sedím a niekde v tom okamihu ide o ľudské životy už mi aj vypadli slzy.“

[Späť na obsah]

3. Bystrica bojuje o titul Naj mesto Slovenska. Aktuálne sa drží na tejto priečke

[12.04.2019; dnes24.sk; Bystrica; 00:00; Jakub Forgács]

<https://bystrica.dnes24.sk/bystrica-bojuje-o-titul-naj-mesto-slovenska-aktualne-sa-drzi-na-tejto-priecke-327687>

Myslíte si, že si naše mesto zaslúži tento titul? Dajte mu hlas a posuňte Bystricu v rebríčku čo najvyššie.

Súťaž o NAJ mesto a obec Slovenska vyhlásil internetový portál Slovakregion. Odštartovala 1. apríla a potrvá až do 31. októbra. Po tomto dátume spoznáme absolútnych víťazov. Ako je na tom momentálne metropola stredného Slovenska?

Po niekoľkých dňoch od spustenia hlasovania sa Banská Bystrica priebežne nachádza na peknej 13. priečke zo 140 miest. V aktuálnom rebríčku TOP 3 môžeme nájsť tieto mestá: na 1. mieste sa drží **Spišská Nová Ves**, na 2. mieste sa nachádza Zvolen a prvú trojku uzatvára Trnava.

Do konca súťaže je však ešte ďaleko, a tak aj vy svojím hlasom môžete prispieť k umiestneniu nášho mesta. Zahlasovať za naše mesto môžete na www.slovakregion.sk. Hlasovať však môžu len registrovaní užívatelia, ktorí kompletne vyplnia registračné údaje.

Víťazom sa stane mesto, ktoré počas trvania súťaže získa najviac hlasov a zároveň bude mať najviac užívateľov odovzdávajúcich hlas. Výsledky súťaže budú známe 5. novembra tohto roku. Sledujte nás preto aj na našom facebookovom profile.

Pozrite si v priloženej fotogalérii aj krásne zábery Bystrice od fotografa Mareka Suchého!

Foto: ilustračné

Zdroj: Dnes24.sk

[Späť na obsah]

4. Veľká noc sa blíži: Inšpirujte sa nápadmi študentov novoveskej hotelovky, FOTO

[11.04.2019; dnes24.sk; Spišská; 00:00; Jana Buvalová]

<https://spisska.dnes24.sk/velka-noc-sa-blizi-inspirujte-sa-napadmi-studentov-novoveskej-hotelovky-foto-327865>

Veľká noc už klope na dvere a možno rozmýšľate, ako prestrieť slávnostný stôl. Študenti hotelovej akadémie pripravili niekoľko zaujímavých variácií.

Veľká noc býva príležitosťou pre Hotelovú akadémiu v **Spišskej Novej Vsi** a jej študentov vyskúšať si a odprezentovať svoje zručnosti pri príprave veľkonočných stolov, dekorácii či pokrmov súvisiacich s týmito sviatkami. Výnimkou nebol ani tento rok a študenti predviedli svoje estetické cítenie a šikovnosť.

„Tento rok sme si pripravili prváci, druháci a štvrtáci s pomocou majsterek a učiteliek odborných predmetov veľkonočné tabule rôznych variácií. Nechýbajú klasické jarné farby, ale aj modernejšie varianty a prestieranie ladené do púdrova či prírodné ladenie i materiály,“ priblížila majsterka odborného výcviku na Hotelovej akadémii v Spišskej Katarína Cebulová Habasová s tým, že tento rok sa rozhodli aj pre menšiu zmenu.

„Pripravili sme a snažíme sa naučiť žiakov, aby vedeli aj pripravovať aranžmány na tieto veľkonočné tabule, preto dnes aj vyrábali rôzne zaujímavé dekorácie,“ doplnila. Zaujímalo nás, aj aké farby, respektíve, aký materiál tento rok prevláda? „Nedá sa jednoznačne povedať, čo je trendy. Každému sa páči niečo iné. Preto sme aj my pripravili niekoľko variácií, aby sme ukázali, že slávnostný stôl sa dá prestrieť rôzne,“ doplnila.

Ako sme sa mali možnosť presvedčiť, fantázii sa medze nekladú a na slávnostne prestretých stoloch sa nachádzali aj kúsky prírody. „My sme na dekoráciu použili křmidlo pre vtáčiky, do ktorého sme vložili mach, rôzne dreviny i zafarbené škupiny z vajčiek. Snažili sme sa prestrieť v prírodných farbách, aby to pôsobilo jemne. Na základný obrus sme pre zaujímavosť prestreli aj jutu a servítky sme poskladali do tvaru ružičiek,“ opísala slávnostnú tabuľu druháčka Petra.

Na ďalšom stole zase podľa slov študentky Daniely spojili tri štýly – prírodu, folklór a vintage. „Svoj stôl sme obzvláštnili dekoráciou, ktorou je kus kmeňa stromu, v ktorom sú zasadené kvety,“ dodala.

Veľkonočné tabule vytvorené študentmi Hotelovej akadémie v **Spišskej Novej Vsi** si môžete pozrieť v našej galérii.

Sledujte nás aj na našom Instagrame a nenechajte si ujsť ďalší zaujímavý obsah zo Spišskej a okolia.

Zdroj: Dnes24.sk

[\[Späť na obsah\]](#)

5. Zažite zaujímavý víkend: Nápady, kam vybehnúť v Rožňave a okolí

[11.04.2019; dnes24.sk; Rožňava; 00:00; Peter Simon]

<https://roznava.dnes24.sk/zazite-zaujimavy-vikend-napady-kam-vybehnut-v-roznave-a-okoli-327853>

Spestrite si nový aprílový víkend. Nazrite do našich tipov a vyberte si program ideálny pre váš voľný čas.

Grófká bez kaštieľa – výstava v betliarskom múzeu

11. – 14. apríl 2019 od 9:00 hod., Kaštieľ Betliar

Pracovníci múzea v Betliari si pre nadšencov histórie pripravili výstavu pod názvom Grófká bez kaštieľa – Elizabeth Olgyay Andrássy a jej pozostalosť.

4. pohľady z južného Borsodu

11. – 12. apríl 2019 o 9:00 hod. v Galérii Banického múzea v Rožňave

Banické múzeum v Rožňave, kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, Vás srdečne pozýva na výstavu s názvom 4 pohľady z južného Borsodu, ktorej vernisáž sa uskutočnila 7. februára 2019 o 15:30 hod. v Galérii Banického múzea v Rožňave, Námestie baníkov 25.

Znovuzrodené pamiatky II.

11. – 12. apríl 2019 od 9:00 hod., Galéria Banického múzea, Rožňava

Banické múzeum v Rožňave, kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, si pre všetkých záujemcov prichystalo ďalšiu zaujímavú výstavu s názvom Znovuzrodené pamiatky II.

Výtvarné spektrum 2019

11. – 12. apríl 2019 od 9:00 hod., Dom tradičnej kultúry Gemera, Rožňava

Výtvarné spektrum – bolo uzavreté vernisážou výstavy najúspešnejších prác. Verejnosti sa predstavuje svoju tvorbu 14 autorov z regiónu, ktorí prihlásili do súťaže celkovo 50 výtvarných prác. A nejde len o klasickú maľbu, ale aj netradičné techniky ako airbrush, enkaustiku, či kolorovanú grafiku.

AMFO 2019

8. apríl 2019 od 17:00 hod., Dom tradičnej kultúry Gemera, Rožňava

Verejnosti sa predstaví svojou tvorbou 24 z 29 súťažiacich autorov v troch vekových kategóriách, ktorí prihlásili do súťaže rovnú stovku čiernobielych a farebných fotografií. Výstava bude prístupná v sále Domu tradičnej kultúry Gemera do 26. 4. 2019. Vstup na výstavu je voľný.

Veľkonočné trhy 2019

11. – 13. apríl 2019 od 8:00 hod., Námestie baníkov, Rožňava

Ako po minulé roky je ohlas občanov na organizovanie tohto podujatia dobrý. Tieto trhy sú, ako každoročne, sprevádzané krásnou sviatočnou atmosférou. Široký sortiment ručne vyrobených výrobkov zaujme azda každú vekovú kategóriu. Výrobu niektorých predmetov už tradične uvidíme aj priamo na mieste.

Od srdca maľované

11. apríl 2019 od 15:30 hod., Galéria Baníckeho múzea, Rožňava

Banícke múzeum v Rožňave, kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, Vás srdečne pozýva na výstavu Moniky Vozárovej OD SRDCA MAĽOVANÉ, ktorá bude doplnená veľkonočnými kraslicami z dielne Danky Lackovej. Vernisáž výstavy sa uskutoční 11.04.2019 (vo štvrtok) o 15.30 hod. v Galérii Baníckeho múzea v Rožňave, Námestie baníkov 25.

Kino Apollo

11. apríl od 19:00 hod., Dom tradičnej kultúry Gemera, Rožňava

Verní neverní – Abel a Marianne sú 10 rokov rozídení. Keď sa znova stretnú, Abel sa rozhodne získať Marianne späť. Veci sa však zmenili: Marianne má syna Josepha a jeho teta, mladá Éve, vyrástla. A majú tajomstvá, ktoré postupne odhaľujú...

Cineama 2019

13. apríl 2019 od 9:00 hod., Dom tradičnej kultúry Gemera, Rožňava

Jednodňová krajská súťažná prehliadka ponúkne celkovo 26 filmov od autorov z Košíc, **Spišskej Novej Vsi** a Rožňavy. Víťazom v jednotlivých kategóriách už tradične odovzdajú sošku Goscara – gemerský variant prestížnej filmovej ceny Oscar.

CHANTAL POUILLAIN – POLÍVKOVÁ SPIEVA ŠANSÓNY

13. apríl 2019 od 19:00 hod., Divadlo Actores, Rožňava

Koncert Chantal Poullain-Polívkovej, ktorá vystúpi v sprievode jazzovo ladenej kapely Štěpán Markovič trio. Šansóny Chantal – to je hlboko posadený sexy hlas, lahodná francúzština, kapela v zložení Štěpán Markovič / saxofón, Jan Kořínek / kontrabas, Ondřej Kabrna / klavír, a atmosféra sladkého Francúzska. Účinkujúci: Chantal Poullain, Štěpán Markovič, Ondřej Kabrna, Vít Švec.

Bigbít pod zámkom

13. apríl 2019 od 18:00 hod., Kultúrny dom, Betliar

Pozývame Vás na koncert PAVOL HAMMEL & NEBESKÁ MUZIKA spojený so slávnostným uvedením autobiografickej knižky Ruda Pažitku „Bigbít pod zámkom“, ktorý sa uskutoční v sobotu, 13. apríla 2019 o 18:00 hod. v kultúrnom dome v Betliari.

Kráska a zviera

14. apríl 2019 od 15:00 hod., Divadlo Actores, Rožňava

S pôvodnou staro francúzskou rozprávkovou témou sa v našich končinách popasovali Pavol Dobšínský, Božena Němcová, aj František Hrubín. Dodnes sa dočkala mnohých filmových a divadelných spracovaní. Pre jej nadčasovosť a aktuálnosť sa ju rozhodli inscenovať aj v Divadle na hojdačke.

Ak by ste voľný čas trávili v prírode...

Foto: ilustračné

Zdroj: Dnes24.sk

[Späť na obsah]

6. Dve prvé miesta pre naše mesto: Spišská bodovala s kalendárom aj spoločenskou hrou

[11.04.2019; dnes24.sk; Spišská; 00:00; Dnes24.sk]

<https://spisska.dnes24.sk/dve-prve-miesta-pre-nase-mesto-spisska-bodovala-s-kalendarom-aj-spolocenskou-hrou-327879>

Každoročná súťaž o najkrajší kalendár pozná svojich víťazov. Spišská už po niekoľkokrát obsadila prvé miesto. Úspech mala aj naša novinka.

Vítaznú šnúru ocenení kalendárov začalo naše mesto ešte v roku 2010 a odvtedy v súťaži o najkrajší kalendár Slovenska každoročne boduje. Klub fotopublicistov Slovenského syndikátu novinárov a Štátna vedecká knižnica Banská Bystrica vyhlásili výsledky súťaže Najkrajší kalendár Slovenska 2019.

V 27. ročníku súťaže o najkrajší kalendár **Spišská Nová Ves** v kategórii A5 Mestá, s kalendárom ATELIER MATZ získala prvé miesto.

Na druhom mieste skončila Revúca a o tretie sa podelili Prievidza a Stropkov. Toto však nie je jediné ocenenie pre naše mesto.

Porotu zaujala aj naša nová spoločenská hra, ktorá v 12. ročníku súťaže Najkrajšia kniha a propagačný materiál za rok 2018 v kategórii – Propagačné materiály – mestá, firmy taktiež získala prvé miesto. Stolná spoločenská hra nielen pre deti vydaná v roku 2018 pri príležitosti 750. výročia prvej písomnej zmienky o našom meste má názov Zlatý poklad **Spišskej Novej Vsi**.

Viete, že študenti Hotelovej akadémie v **Spišskej Novej Vsi** pripravili slávnostné veľkonočné tabule? Nájdete ich v priloženej galérii.

Sledujte nás aj na našom Instagrame a nenechajte si ujsť ďalší zaujímavý obsah zo Spišskej a okolia.
Zdroj: Dnes24.sk

[Späť na obsah]

7. Milovníci plávania si prišli na svoje: V Spišskej si zmerali sily na majstrovstvách mesta

[11.04.2019; dnes24.sk; Spišská; 00:00; Dnes24.sk]

<https://spisska.dnes24.sk/milovnici-plavania-si-prisli-na-svoje-v-spisskej-si-zmerali-sily-na-majstrovstvach-mesta-327809>

Na spišskonovoveskej plavárni sa konal 15. ročník majstrovstiev mesta **Spišská Nová Ves** v plávaní seniorov. Účasť bola väčšia ako vlani.

Už po pätnásty raz zorganizovali plavci Plaveckého seniorského klubu **Spišská Nová Ves** Majstrovstvá mesta v plávaní seniorov. Záujem v tomto ročníku podľa slov organizátorov prejavilo 35 mužov a 12 žien, čo bolo viac ako vlani. Plávali sa 3 disciplíny. Muži mali možnosť zmerať si čas na 50 a 200 metrov voľným spôsobom a 100 metrov prsia. Ženy zasa na 50 voľný spôsob a 100 metrov prsia.

Muži i ženy plávali v štyroch vekových kategóriách, pričom rozhodujúci bol rok narodenia. Organizátori mali dobre zorganizovanú celú akciu, takže prezentácia, rozplávanie, meranie času, zapisovanie i vyhlasovanie výsledkov prebehlo bez problémov a celé preteky sa odohrali v priebehu dopoludnia vrátane občerstvenia.

Víťazi v každej disciplíne a každej kategórii dostali diplom a sladkú odmenu a na záver aj malé občerstvenie. „Tohto roku sme dosiahli malé jubileum a teší ma, že sa z tohto podujatia pomaly, ale isto stáva tradícia. Na mestských MASTERS v plávaní sa môžu zúčastniť a aj zúčastňujú rekreační plavci z mesta a okolia **Spišskej Novej Vsi**, ale v sobotu sme tu mali aj pani z Ružomberka. Každý rok chodia plávať rovnaké „tváre“, ale aj noví plavci. V tomto roku ma zvlášť potešila účasť viacerých plavcov a plavkyň, ktorí tu boli po prvý raz. Tak to má byť, veď je to určené pre nich,“ zhodnotil 15. ročník pretekov predseda PSK SNV Ladislav Ruttkay.

A viete, že novoveská tanečná skupina Denzz Industry bodovala na súťaži v Prešove? Zábery z nej nájdete v priloženej galérii.

Sledujte nás aj na našom Instagrame a nenechajte si ujsť ďalší zaujímavý obsah zo Spišskej a okolia.

Zdroj: Dnes24.sk

[Späť na obsah]

8. Ladislav Gross: „V Gelnici ani jeden tréner nedostáva mzdu, aj funkcionári to robia ako dobrovoľníci.“

[11.04.2019; dalito.sk; Dalito – They Made It!; 00:00; Lucia Tomečková/PR]

<https://www.dalito.sk/ladislav-gross-v-gelnici-ani-jeden-trener-nedostava-mzdu-aj-funkcionari-robja-ako-dobrovolnici/>

Dalito.sk/Ladislav Gross, manažér mládežníckeho hokeja a štatutárny zástupca HK Slovan Gelnica/foto: Dalito.sk V Gelnici som bola prvý raz v živote. Mesto sa začínalo takou dedinou, že sa mi ani nechcelo veriť, že niekde tam v strede doliny stojí zimný štadión, kde vychovali už množstvo reprezentantov. Hokejovú Gelnicu si na rozhovor vybral prezident SZLH Martin Kohút. Bola som zvedavá prečo. Vďaka tomu som sa zoznámila s dvoma chlapmi, ktorí do hokeja dávajú celé svoje srdce, prezidentom klubu HK Slovan Gelnica Zoltánom Kolbaskym a manažérom mládežníckeho hokeja a štatutárom klubu Ladislavom Grossom. Obaja tu roky vychovávajú deti bez akéhokoľvek nároku na plat či odmenu. O to viac to bolo ťažšie pri otázkach o novinke SZLH, ktorá ich pripraví o to najcennejšie čo deti milujú, o súťažné zápasy. Alebo o tom, ako veľmi im „utiekol“ maďarský klub, ktorý sa kedysi učil od nich a prečo už radšej chodí na žiacke turnaje do Švajčiarska, Nemecka, Ruska, Česka...

Kde sa podľa vás momentálne nachádza slovenský hokej?

Po tých dlhých rokoch a všetkých peripetiách je na štartovacej čiare.

Je na štartovacej čiare tri roky alebo už nové vedenie SZLH niečo zlepšilo?

Celkom určite sa niečo dokázalo, ale za tri roky ešte nemôžem povedať, že by sme už boli niekde za vodou. Všetko sa niekam nasmerovalo, čas ukáže, ale určite za tri roky nie sú ešte výsledky markantné.

Čo sa teda reálne urobilo?

Z nášho pohľadu malého klubu, náš klub sa posunul ďalej minimálne tým, že zväz nás väčšou mierou podporuje ako doposiaľ. Konečne sme po dlhých rokoch dostali aj nejaké financie, pomohol aj s infraštruktúrou.

Prečo to teraz zrazu išlo?

Náš klub má viac ako tridsaťročnú tradíciu a celé tie dlhé roky sme doteraz nedostali takmer žiadnu podporu, až teraz. Určitá časť financií prišla za našich bývalých hráčov, ktorých sme vychovali a posunuli do prvých líg a štátnych reprezentácií. Dostali sme peniaze aj za dievčatá.

A vy ste doteraz nechodili na SZLH a nebúchali na dvere, že my vám tu vychovávame reprezentantov a nič za to nedostaneme?

Ale určite áno, chodili sme, ale malé kluby vtedy nepočúvali, keď sme im hovorili, že tu máme obrovské problémy.

Sú skutočne také obrovské?

Momentálne to konečne nemôžem povedať. Klub je konečne zastabilizovaný finančne, nemá dlhy, samozrejme, že peňazí nie je nikdy dosť, ale z tej podpory, čo sme konečne dostali, vieme už fungovať.

Nechápem, veď ste vychovali množstvo reprezentantov a do zmeny vedenia SZLH vám nikto za to nič nedal, aby ste to mohli investovať do klubu?

Máme takú filozofiu, že sa nikde nehrnieme do prvých líg žiakov. My tu skromne vychovávame hráčov a hráčky v druhej lige a najschopnejších a najtalentovanejších posúvame smerom hore, čo môžu potvrdiť aj kluby **Spišská Nová Ves**, Prešov, Košice, Michalovce, Martin, Bratislava, Poprad, pre ktorých sme vychovali veľké množstvo hráčov a hráčok.

Keď som vás oslovila, že si vás vybral pán Kohút, prekvapene ste reagovali, že prečo, veď vy ste len malý klub. Ale asi ste v niečom výnimoční. Veď ste vychovali aj Miša Sersena.

No, ale my sme naozaj malý klub (smiech). V podstate máme len tri mužstvá v prípravke, mladších a starších žiakov v druhej lige, to sú dva ročníky, spojená druhá liga junior a dorast v podstate bola zrušená z dôvodu malého počtu prihlásených družstiev, aj keď sme dva roky boli prihlásení, ale nemali sme v podstate s kým hrať. Môj apel ešte na bývalé vedenie zväzu, aby sa zlúčili ligy, že by nebola štruktúra stred, východ, západ, ale aby sa to riešilo východ- západ nebol vypočítý. Tým pádom druhá liga junior a dorast na východe, bola zrušená a tak aj naši žiaci sa už nedokázali posunúť vyššie, lebo nebolo kam. Do vyšších extraligových klubov odišli len najlepší – do Spišskej, Košíc, Michaloviec a Prešova.

Vyzerá to, akoby ste ani nemali s ničím problém.

Náš najväčší problém je, že momentálne v žiackych súťažiach sa odsúhlasila nová štruktúra súťaží, takzvaná pyramídová, v ktorej my ako Gelnica nevidíme veľa priestoru, lebo naši najlepší odchádzajú do vyšších súťaží a vracajú sa na víkendy späť z hostovania do druhej ligy, aby sme vôbec mohli hrať súťaž. Nastala taká situácia, že Gelnicu toto celé môže aj potopiť. Pokiaľ my pošleme našich najlepších hráčov do vyšších súťaží, v čom im ani nebránime, tak v podstate my tu aj keď máme filozofiu vychovávať hráčov a tých dobrých posilať do vyšších klubov, tak zrazu zisťujeme, že my tu budeme mať obrovský problém naplniť počty, ktoré sú predpísané SZLH do súťaže.

Takže čo vlastne potrebujete na výchovu detí?

Potrebujeme mať druhú ligu tak ako predtým. Aby naši najlepší hráči a hráčky, trénovali počas týždňa v silných a dobrých kluboch, samozrejme aj u nás, ale aby sa potom vrátili späť aj do našej súťaže a pomáhali nám hostovaním.

A na to ste zväz upozorňovali?

Samozrejme! X krát!

Prečo neprijali váš argument?

Nemôžem vôbec povedať, že by náš argument neprijali, skôr je problém taký, že všetko sa necháva na kongres a práve kongres všetko schvaľuje. No a samozrejme tam sú také malé kluby ako je Gelnica, Sabinov, Rožňava, Vranov nad Topľou, hovorím stále za východ, tam nás jednoducho veľké kluby neberú vážne.

Môžu vás doslova na kongrese položiť?

Jednoznačne!

Prečo je také dôležité, aby ste hrali II. ligu?

Už som to spomínal. Naši najlepší, tak chlapci ako aj dievčatá, majú ambície hrať vo vyšších súťažiach, čomu mi ani jednému nebránime. Ba naopak, podporujeme ich výkonnostný progres. Tešíme sa z každého ich úspechu. Ale bez nich to asi u nás nepôjde, lebo z každého ročníka máme tých talentov niekoľko. Jeden, alebo dvaja by nechýbali, ale keď ich je hneď niekoľko v každej kategórii, tak.....veľký problém pre nás.

Mikuláš na ľade HK Slovan Gelnica/foto: HK Slovan GelnicaMáte z blížaceho sa kongresu hokejový strach o budúcnosť vášho klubu?

V podstate už je rozhodnuté. Nemôžem ale povedať, že máme strach, ale ako som už naznačil, môže sa stať, že už niektoré družstvo ani nepostavíme, lebo náhradu za asi 15 najlepších, ktorí nám odídu do silných klubov už nenaberieme. Naši odchovanci sú totiž po celom východe a to sa nejedná o jedného alebo dvoch, odchádzajú nám celé päťky aj viac.

Potom to vyzerá, že vás zničí práve nové vedenie SZLH, ktoré hovorilo o výchove budúcich hokejistov, pritom vy ste doslova liaheň reprezentantov...

Ešte raz, to nie je vec vedenia, ale kongresu. Jednoducho, keď to kongres schváli, darmo budeme ruky zdvíhať za naše návrhy, nemáme to šancu preraziť.

To znamená, že veľké kluby sú samostatní hráči v hokeji a idú cez mŕtvoly?

Nechcem povedať, že sú to samostatní hráči, ale jednoducho to asi majú v rukách oni.

A o tom prečo nemôže rozhodnúť už vedenie, ale kongres?

Zákon o športe? Silné kluby? Lobing? Alebo to my nevieme, alebo nedokážeme preraziť? Prizná sa, sám tomu nerozumiem.

Ladislav Gross, manažér mládežníckeho hokeja a štatutárny zástupca HK Slovan Gelnica/foto: Dalito.skČo tým získajú veľké kluby? Kvalitných hráčov, ktorých je na našom trhu ako šafranu?

Naopak, ja si myslím, že strácajú oni, ale oni to nechcú pochopiť. Stále nechápu, že my sme tu na to, aby sme pre nich vychovávali šikovných chlapcov a dievčatá, je to jednoducho tak. Toto sa netýka len Gelnice. Veď sa pozrite do Sabinova, kde už teraz majú v extralige vo finále svojich hráčov (Bortňák, Mihálik). Tak ako minulý rok mala vo finále dvoch hráčov Gelnica (Sersen, Skalický). Asi im to stále nedochádza.

Kým som začala robiť tieto rozhovory mala som pocit, že dobre, každý je iný, ale spolu ťaháte za hokej. Hokejová odborná verejnosť mi príde ale rozdelená a ešte toto má riadiť SZLH.

Každopádne, riadenie súťaží mal prevziať zväz, kompletne so všetkým, žiadne, že kongres atď... Veď odborník musí predsa nastaviť metodiku. Veď my nemôžeme nastaviť metodiku na zväze a potom ju dať schvaľovať na nejaký kongres. Veď keď sa veľké kluby dohodnú, my môžeme mať kvalitných metodikov akých chceme, je to zbytočné. Jednoducho, metodiku súťaží by mal prevziať zväz, v praxi zistiť či to je dobré alebo nie, veď aj metodici sa môžu myliť. Nemusi to byť nastavené hneď správne, ale treba dať tomu čas. Nemôžeme to predsa meniť každý rok!

A toto všetko ste hovorili na zväze?

Samozrejme. Nemôžem povedať, že tam nebola vôľa to nastaviť dobre. Snaha tam je, to určite, ale nakoniec aj tak stále to posledné slovo má kongres. Stále. Príde mi zvrátené aj to, že súťaže detí sa začínajú v septembri. Ak totiž začínajú tak skoro, tak minimálne v auguste musia začať trénovať. Podľa mňa, deti vtedy majú mať prázdniny a nie trénovať. Kľudne začínajme sezónu v októbri a končíme koncom apríla, a nie, že prvé žiacke súťaže sa začínajú na začiatku septembra a ešte nezačína marec a už polka žiackych družstiev nehrá.

Keby ste prišli o súťaž, zatvoríte klub?

Určite nie, ale nedokážem si predstaviť, klub bez družstiev, neviem si to predstaviť.

Turnaj na ľade HK Slovan Gelnica/foto: HK Slovan GelnicaV Škandinávii vraj hokejové kluby ťahajú za jeden povraz, máte ten pocit aj na Slovensku?

Nás dobehla minulosť a hráčov máme menej. Pred ešte piatimi rokmi sme mali v prípravke zopár detí, dnes ich máme okolo 50. Problém je hlavne dotiahnuť rodičov, keď na štadiónoch vidia pleseň, tu nejde voda, všetko zničené. Dnes, keď im po rekonštrukcii otvoríme šatne či sprchy, vidia do akého prostredia prídu ich deti, tak sa na hokej vracajú. Bez kultúrnych a základných hygienických podmienok to jednoducho dnes už v hokeji nejde.

Tak máte pocit, že kluby ťahajú za jeden povraz?

Bez jasne nasmerovanej metodiky to ani nejde. Každý má nejaké svoje priority, svoj smer. V predchádzajúcich odpovediach som naznačil, že podľa môjho názoru, ktorý nemusí byť ten správny, by mal jednoznačne nastaviť metodiku na minimálne jeden olympijský cyklus zväz a to jeho odborné oddelenie. Po tomto období celý proces vyhodnotiť a urobiť z toho závery, následne ho upraviť, alebo nastaviť inak. Takto by to mohlo fungovať a ten povraz ťahať na jednu stranu.

Ak by ste mohli niečo odkázať veľkým klubom, čo by to bolo?

Že sú tu aj malé kluby. Aj tie treba sem-tam počúvať, lebo my vychovávame práve tých dobrých hokejistov z dedín a malých miest, ktorí končia u nich. Ale dnes si to už niektorí uvedomujú. Napríklad **Spišská Nová Ves** to už pochopila a momentálne naša spolupráca naozaj vyzerá veľmi dobre.

Tréner Šeliga pre Dalito povedal, že rozdiel medzi nami a Čechmi, ktorí sú v hokeji na tom rovnako ako my, je ale ten, kým Česi si uvedomili, že sú už na dne, my sa stále tvárimo, že ešte môže byť aj horšie. Tak sme na dne podľa toho čo hovoríte alebo nie?

To si vôbec nemyslím. Náš hokej nie je na dne, ale treba ešte veľa práce, aby sme ho konečne pozdvihli.

A prezident SZLH Kohút bol niekedy v Gelnici?

Niekoľkokrát. Kým za starého vedenia sme tu skoro nikoho nevideli. Na memoriály Petra Bindasa, ktorý má 20 ročnú históriu, je to jeden z najväčších dorasteneckých turnajov na Slovensku, za celý čas tu bol raz za rok niekto zo zväzu. Mimo toho turnaja nikoho, naozaj si nikoho nepamätám. V starých štruktúrach SZLH sme mali človeka, ktorý mal na starosti infraštruktúru. Bol tam tri volebné obdobia a do Gelnice neprišiel jediný raz. Chodil na hokej do Košíc, či Popradu, k nám to už bol len skok. Ako nastúpilo nové vedenie, do maximálne troch mesiacov nám klopali na štadión. Robili monitoring všetkých štadiónov na Slovensku. Všetko si pozreli, v akom stave je náš štadión. Potom zapracovalo mesto a do rekonštrukcie chladienia investovalo 800 tisíc. Nové vedenie SZLH to videlo, že o hokej má záujem aj mesto, tak nám dalo dotáciu 250 tisíc eur, z ktorej sme zrekonštruovali budovu štadióna. Momentálne už môžem povedať, že štadión je celkom slušne zrekonštruovaný.

Memoriál Petra Bindasa ešte na otvorenom štadióne, ktorý ešte pred dvoma rokmi takmer hokejistom spadol na hlavu, a ktorý je už dnes celý zrekonštruovaný a uzavretý/foto: HK Slovan GelnicaNie je to tým, že vy ste aj viceprimátor Gelnice, nielen funkcionár a šéftrener?

Samozrejme, že kontakty sú dôležité, ale určite to nie je tým. Primátor mesta má na tom najväčšiu zásluhu. Bez jeho podpory by to tu určite nešlo.

Všetci kričia, že stále vychovávame zle, podľa školských ročníkov a nie veku. Stále nerozumiem, prečo vychovávame teda deti podľa starej metodiky. Ani za toto nemôže zväz?

To je zasa otázka na iné kluby, lebo nás sa to tak celkom netýka. Druhá liga to až tak nepociťuje. Ale naozaj je to pravda. Pred 25 rokmi sa iní učil od nás, kým dnes vo svete už hrajú podľa U8...U10...U15.... U20, my ideme stále podľa starej metodiky, a tak nastal čas, že my sa už musíme učiť od nich.

Prišiel sa vám niekedy niekto za výchovu zvučného reprezentanta poďakovať?

Hm ... asi nie, vlastne určite nie, zo Slovana určite nie, alebo aspoň o tom neviem.

Michal Sersen ale na vás nezabúda.

Nie, Miško určite nie, ten pri každej príležitosti spomenie odkiaľ pochádza, ale žiaden náš odchovanec nezabúda. Nikdy. Je to jedno či Mišo Sersen, Miro Macejko, Paľo Skalický, Laco Ščurko, Kubo Hadbavný... Keď prídu do Gelnice, vždy sa zastavia, stále. Oni sú takí naši, takí naši proste. (slzy v očiach) My pre hráčov a fanúšikov robíme všetko čo sa dá. Naposledy sme tu postavili malé tribúny, sú síce malé, ale sú. Postavili sme

aj strelnicu pre deti, s rodičmi majú k dispozícii klubovňu... Naozaj robíme čo sa dá, a dúfam, že sú spokojní, aj keď aj medzi nimi sa nájdú takí, ktorí nebudú spokojní nikdy a s ničím.

Ladislav Gross, manažér mládežníckeho hokeja a štatutárny zástupca HK Slovan Gelnica/foto: Dalito.sk Ako by ste nastavili systém na Slovensku vy, aby sme nespomínali na zlatú generáciu, ale hovorili o zlatých generáciách?

Napríklad, Maďari sú tak podporovaní vládou, že nám sa o takých peniazoch iba sníva. To vidíme aj my, lebo hneď tu za hranicami máme spoluprácu s klubom z Miškovca. Roky. Najlepšia spolupráca bol asi desať rokov dozadu, bola fantastická! Najlepšia zo všetkých zahraničných klubov!

Víťazstvo HK Slovan Gelnica na turnaji v Miškovci/foto: HK Slovan Gelnica No oni sa posúvajú tak ďaleko a rýchlo, že už teraz ani nemajú potrebu sa tak kontaktovať na Gelnicu ako kedysi, aj keď to stále nie je zlé. Už vidíme, ako radšej spolupracujú s klubmi zo západnej Európy, aj s Rusmi a nemajú až takú potrebu s nami robiť turnaje.

Je to všetko o peniazoch?

V tomto prípade asi áno. My sme jednoducho už nie na takej úrovni (finančnej), ako sa to vyžaduje. Hokejovo sme síce stále pred nimi, ale oni už nemajú problém ísť s deťmi do Švajčiarska, Ruska, do Čiech. Stále ešte chodíme k nim, oni k nám, ale zrazu sme už zistili, že oni radšej už idú do Švajčiarska na turnaj, alebo Nemecka, Rakúska ako k nám. Pritom v žiackych kategóriách až taký výkonnostný rozdiel nie je, ale keď idú do Nemecka, tak je to pre nich iný zážitok, ako keď majú prísť do Gelnice a iných klubov na Slovensku.

Ladislav Gross, manažér mládežníckeho hokeja a štatutárny zástupca HK Slovan Gelnica/foto: Dalito.sk Máte ešte šancu nejako vylepšiť vaše podmienky pre výchovu detí?

Pre deti robíme maximum, aby u nás mohli hrať. Bez ohľadu, či na to ich rodičia majú alebo nie. Dieťa bezplatne dostane všetko, čo len k hokeju potrebuje. U nás je 70% detí oblečených v našej výstroji. Pripravkari nedoplácajú vôbec nič, žiaci tuším 5 eur výchovné mesačne, z toho im členské 1 euro platíme my.

Český hokejový zväz dal celý zisk z MS na výchovu mládeže. Mal by aj slovenský?

Nemyslím si, že by celý zisk z MS mal ísť iba do mládeže. Určite by z toho peniaze mali ísť aj do infraštruktúry. Lebo práve tým, že sme aj vďaka peniazom zo SZLH to tu všetko opravili, prišlo viac detí. Pre opravené chladenie by rodičia s nimi neprišli, ale do sociálneho prostredia určite, tak ako sa to ukázalo aj u nás. Na druhej strane, SZLH chce vybudovať 40 malých tréningových plôch, čo sa mi páči, pripravíme týmto nových záujemcov o korčuľovanie, avšak je to veľmi veľa peňazí a možno za štyri také nesúťažné ľadové plochy by postavili jeden nový, tréningový zimný štadión, kde by sa dali hrať aj súťaže. Okrem toho, čas ukáže, či ich bude naozaj 40. (úsmev)

Ladislav Gross, manažér mládežníckeho hokeja a štatutárny zástupca HK Slovan Gelnica/foto: Dalito.sk Prečo? Pochybujete?

Lebo je to tam podmienené aj spoluprácou so samosprávou a ja v nej pracujem. Viem, že to vôbec nie je jednoduché. Viem, aké to je ťažké len tak povedať, tu máte pozemok, lebo to nie je len o pozemku, ale aj ďalšom spolufinancovaní zo strany miest a obcí. A to teda vôbec nie je také jednoduché.

Sú takí, čo si o funkcionároch myslia, že na výchove malých hokejistov sa dá aj dobre zarobiť.

Keď budeme môcť, tak aj naďalej budeme v Gelnici vychovávať dobrých chlapcov a dievčatá. Veď aj dnes v mládežníckych kategóriách máme našich reprezentantov. Celkovo ich zatiaľ bolo asi do tridsať. Najďalej to dotiahol Mišo Sersen, ktorý je reprezentant Slovenska, hrá KHL a hral aj v Kanade v juniorských tímoch. Rovnako dievčatá v U18, naša brankárka Oľina Jablonovská bola za hviezdu, dnes máme Lauru Mihálikovú, ešte pred rokom sme mali chlapcov v reprezentácii U16 aj U18. Verím, že to bude aj ďalej fungovať tak, že dokážeme vychovať aj ďalších. Mám však veľké obavy, že keď pôjdeme tým pyramídovým systémom, tak sa to celé zastaví. A tie spomínané peniaze? Skúste sa spýtať našich trénerov, či to robia za alebo pre peniaze. U nás v Gelnici ani jeden tréner nedostáva mzdu, všetci, aj funkcionári to robia ako dobrovoľníci. Všetci to robia iba s nadšením a z lásky k hokeju. Nikto neočakáva nejaké odmeny, pre nás je odmena, keď Mišo Sersen pred novinármi povie, že je z Gelnice. Alebo ďalší reprezentanti, to je pre nás tá najväčšia odmena.

Reprezentant SR a obranca HK Slovan Bratislava na HK Slovan Gelnica, kde vyrastal v príprave nikdy nezabúda/foto: HK Slovan Gelnica Pozn. redakcie: Ak ste našli v texte chybu alebo preklep, upozornite nás na to na redakcia@dalito.sk. Ďakujeme.

Úryvok z rozhovoru s Ladislavom Grossom:

[Späť na obsah]

9. Košičan Mušínský triumfoval na orientačných pretekoch na Záhorí

[11.04.2019; kosice.korzar.sme.sk; Košice Korzár / Šport v Košiciach a v okolí; 00:00; Anton Onder]

<https://kosice.korzar.sme.sk/c/22097422/kosican-musinsky-triumfoval-na-orientacnych-pretekoch-na-zahori.html>

V ženskej kategórii sa najviac darilo Fínke Saarimäkiovej.

KOŠICE. Počas uplynulého víkendu sa uskutočnili dvojdnové medzinárodné preteky v orientačnom behu so skratkou CESOM (Central European Spring Orienteering Meeting) 2019 za účasti 543 pretekárov z Nemecka, Rakúska, Fínska, Česka a Slovenska.

Výsledky uvedených pretekov boli slovenským pretekárom započítavané do celoročnej súťaže Slovenského rebríčka jednotlivcov INOV 8 cup. Súťažilo sa v lesoch pri rekreačnej oblasti Gazárka za mestom Šaštín-Stráže v rovinatom, len mierne zvlnenom teréne s pieskovým podkladom.

Prvý deň sa zápolilo na stredných tratiach a druhý deň na dlhých tratiach, väčšinou v dobre priebežnom borovicovom lese s hustou komunikačnou sieťou.

Rýchlejší o polhodinu

V elitnej kategórii mužov M21-E po 2. mieste v 1. etape (7,1 km, 19 kontrol) a prvenstve v 2. etape (16,3 km, 29 KS) za 78:32 min. v súčte časov z oboch etáp celkove zvíťazil Tomáš Mušínský (ATU Košice) za 110:53 min.

Len 56 sekúnd zaostal víťaz 1. etapy, celkove druhý Pavol Bukovác (Farmaceut Bratislava) a tretie miesto obsadil Rakúšan Erik Simkovics (Wienerwald) za 117:16 min.

V ženskej elite po 3. mieste v 1. etape a prvenstve v 2. etape celkove zvíťazila Fínka Heini Saarimäki za 101:01 min. pred víťazkou 1. etapy Luciou Kovalančíkovou (Hadveo B. Bystrica), ktorá zaostala celkove len 29 sekúnd. Tretie miesto obsadila Rakúšanka Anna Simkovics (Wienerwald) za 109:49 min.

Dve prvenstvá medzi veteránmi

Vo veteránskych kategóriách zo zástupcov Košického kraja prvenstvá dosiahli Jozef Pollák (ATU Košice) v kategórii M50-A a Miroslav Palička (Čingov **Spišská Nová Ves**) v kategórii M55-A. Druhé miesta si vybojovali Jana Slámová W40-A a Eva Mušínská (obe ATU Košice) v kategórii W50-A.

V mládežníckych kategóriách sa do 3. miesta presadili: M-16A: 1. Lukáš Novota, 2. M. Roháč, 3. R. Sláma, W-16A: 2. P. Filipová, W-18A: 2. L. Weissová, W-20A: 2. V. Roháčová (všetci ATU Košice).

V nižších výkonnostných kategóriách sa na stupne pre troch najlepších postavili: M21-B: 1. Dávid Franko (KOB Kysak) 2. D. Ugray (ATU Košice), W21-B: 2. D. Franková (KOB Kysak), M21-D: 1. Tomáš Drenčák, ...3. P. Kováč (obaja ATU Košice).

V otvorenej kategórii K3 bez rozdielu veku i pohlavia celkove druhá skončila Barbora Pavlíková (KOB Kysak).

[Späť na obsah]

10. Zimenová adresovala otvorený list poslancom Spišskej Novej Vsi

[11.04.2019; hlavnespravy.sk; Z domova; 00:00; HSP/Foto:TASR-Jakub Kotian]

<https://www.hlavnespravy.sk/zimenova-adresovala-otvoreny-list-poslancom-spisskej-novej-vsi/1725559>

Bratislava 11. apríla 2019 (HSP/Foto:TASR-Jakub Kotian)

Poslankyňa NR SR a expertka strany Sloboda a Solidarita (SaS) na inkluzívne vzdelávanie Zuzana Zimenová adresovala otvorený list členom Mestského zastupiteľstva v **Spišskej Novej Vsi**. Požiadala v ňom o opätovné zváženie argumentov v prospech zachovania materskej školy na ulici S. Tomášika, ktorá prijíma aj deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a úspešne s nimi pracuje

Na snímke poslankyňa NR SR Zuzana Zimenová (SaS)

Obyvatelia mesta začiatkom apríla poslankyňu upozornili na zámer **Spišskej Novej Vsi** zrušiť spomínanú materskú školu. Na protest voči tomuto medializovanému plánu ziniciovali petíciu, ktorú podpísalo už viac ako 1300 obyvateľov.

„Pro-inkluzívne orientovaných materských a základných škôl je na Slovensku veľmi málo. Preto za vzácne príklady dobrej praxe považujem tie školy, ktoré sú schopné zabezpečiť pre deti s rôznym znevýhodnením špeciálne podmienky na vzdelávanie a zároveň im pomáhajú prekonávať bariéry pri začlenení sa do kolektívu rovesníkov, považujem za vzácne príklady dobrej praxe v našom školskom systéme,“ uviedla Zimenová.

Zuzana Zimenová upozorňuje, že investície do inkluzívneho vzdelávania znamenajú pre deti so zdravotným znevýhodnením najefektívnejšiu cestu k ich plnému začleneniu do spoločnosti. „Investície smerované do škôl s pro-inkluzívnym prístupom sú z dlhodobého hľadiska ekonomicky výhodné. Tak pre komunitu, v ktorej školy pôsobia, ako aj pre celú spoločnosť. Výskumy potvrdzujú, že ak sa v rámci inkluzívneho vzdelávania podarí naplno rozvinúť potenciál detí s rôznym znevýhodnením, môžu byť tieto deti v dospelosti nielen kvalitne vzdelané, ale aj samostatné, úspešné a v živote šťastné. Naplnenie tejto výzvy je v inkluzívnom vzdelávaní tým najvyšším cieľom,“ tvrdí expertka SaS na inklúziu.

V tejto súvislosti považuje Zimenová za dôležité, aby Mestské zastupiteľstvo v **Spišskej Novej Vsi** nadviazalo konštruktívny dialóg s vedením materskej školy na ulici S. Tomášika a s rodičmi detí, ktoré škôlku navštevujú.

Redakciu informoval hovorca SaS Róbert Buček

Pošlite nám tip

[Späť na obsah]

11. Majstrovská atmosféra sa do Lučenca môže vrátiť

[11.04.2019; mynovohrad.sme.sk; Novohrad / Šport; 00:00; Jozef Mikuš]

<https://mynovohrad.sme.sk/c/22096719/majstrovska-atmosfera-sa-do-lucenca-moze-vratit.html>

S kormidelníkom BKM Lučenec sme sa porozprávali o uplynulých mesiacoch aj o vyhlídkach do ďalšej sezóny.

LUČENEC. Prvé kroky Lučenca v ročníku 2018/19 basketbalovej extraligy sa skončili. BKM prežil turbulentnú sezónu s viacerými zmenami v kádri aj realizačnom tíme.

Aj to sa odzrkadlilo na palubovke a novohradský mančaft ukončil ročník na poslednom deviatom mieste s bilanciou 6 výhier, 26 prehíer a 38 bodov.

Basketbalová loď vstúpila do najvyššej súťaže vedená chorváckym kormidelníkom Rudolfom Jugom. Chémia v kabíne však nefungovala podľa predstáv.

Prvý tréning BKM Lučenec pod novým koučom.

(5 fotografií)

Na konci novembra minulého roku mal BKM po trinástich kolách na konte iba jednu výhru. Vedenie klubu na zlý stav zareagovalo zmenou na trénerskom poste. Do Lučenca sa vrátila legenda z čias E.S.O. Lučenec Tibor Jány, ktorého čakala neľahká úloha – priniesť vietor do plachiet lučeneckého basketbalu.

„Nebrať som to tak, že idem do posledného družstva súťaže, ale že idem do Lučenca, kde je vždy priaznivé basketbalové prostredie,“ podotkol skúsený tréner.

Prečítajte si tiež:

Prečítajte si tiež: Tamáši hodnotí anabázu na Liptove kladne

V kádri aj na tribúnach bolo po jeho návrate cítiť nádej na lepšie výkony. Tie boli viditeľne lepšie, no na víťazstvo ešte nestačili. „Necítil som tlak z tribún ani zvnútra klubu. Hoci sme nevyhrávali, ohlasy na našu hru boli omnoho pozitívnejšie ako dovtedy,“ pokračoval Tibor Jány.

Ten sa podľa vlastných slov konečne potešil, keď sa Lučenec v 23. kole na domácej pôde dočkal druhej výhry v sezóne.

((piano))

Pod novohradskými košmi padla **Spišská Nová Ves**. Do konca základnej časti Lučenec porazil ešte majstrovské Levice, Prievidzu, opäť Spišskú a na záver aj Svit. „Boli zápasy, ktoré sa ukazovali dosť priaznivo, ale nevyhrali sme ich. Na druhej strane, vyhrali sme zápasy so silnými súpermi,“ zhrnul tréner.

Príchod Tibora Jányho sa pozitívne podpísal na výkonoch niektorých hráčov, ktorí dovtedy výkonnostne stagnovali. Asi najlepším príkladom je Američan Agusi, ktorý v januárovom rozhovore pre MY Novohradské noviny prezradil, že mu nový tréner pripomenul, v čom je dobrý.

Prečítajte si tiež:

Prečítajte si tiež: Ike Agusi z BKM: Tréner Jány mi pripomenul, v čom som dobrý

„Takéto konštatovanie ma veľmi teší. Beriem to ako kladné hodnotenie mojej práce. Snažil som sa vyzdvihnúť potenciál a nájsť pre každého hráča takú úlohu, v ktorej by bol najefektívnejší.“

Kouč zaradil Agusiho k stabilným ťahúňom mužstva.

„Veľmi dobre sa spolupracovalo s Agusim na pozícii PG. Ďalším bol pivotman Shelton, hoci v niektorých zápasoch mu chýbala lepšia taktika v individuálnej hre. Do trojice stabilných ťahúňov môžem zaradiť aj Griffina, hlavne v defenzívnej práci. Po príchode Isbyho sme získali väčšiu streleckú efektívnosť. Ďalší hráči, ktorí vstúpili do hry, striedali dobré a slabšie momenty.“

Prečítajte si tiež:

Prečítajte si tiež: Griffin Jr. vie zasmievať aj zaspievať Kukulienku

Klub z centra Novohradu koncom marca ohlásil predĺženie zmluvy s Tiborom Jánym. Tréner po poslednom zápase základnej časti povedal, že niektorí hráči sa rozlúčili so súťažou. Na konkrétne mená je podľa kouča ešte priskoro. Miesto v zostave má zatiaľ isté DeAngelo Isby, s ktorým klub predĺžil spoluprácu.

Rovnako priskoro je aj na úvahy o tímových alebo osobných cieľoch do ďalšieho ročníka. Možno sa skúsený kormidelník pri plánovaní obzrie späť do čias E.S.O. Lučenec, s ktorým v roku 2004 prežil majstrovskú aj pohárovú radosť.

Šampióni z BK E.S.O. Lučenec. (zdroj: Archív)

„Na obdobie v E.S.O. Lučenec a na všetky momenty, ktoré prinášali úspešné účinkovanie družstva v súťažiach, spomínam veľmi rád. Na postupný zisk kompletnej kolekcie medailí, víťazstvo v Slovenskom aj Československom pohári a celé účinkovanie vo FIBA Cupe. Vysoko si vážim aj osobné ocenenie od vtedajšieho župana Banskobystrického kraja Milana Marčoka za vzornú reprezentáciu kraja. To, aby bola v Lučenci zase majstrovská atmosféra, bude vo veľkej miere závisieť od účinkovania družstva v súťaži, ale aj záujmu divákov o basketbal v tomto meste. Majstrovská atmosféra v období E.S.O. neprišla sama od seba. Podieľali sa na nej výkony družstva, záujem a priazeň divákov aj obetavá práca funkcionárov v pozadí. Keď to pôjde podobnou cestou ako pred pätnástimi rokmi, môže sa stať, že sa majstrovská atmosféra do Lučenca zase vráti,“ dodal Tibor Jány.

[Späť na obsah]

12. Slovenský Palach? Záhadný prípad Michala Levčíka

[11.04.2019; pravda.sk; Žurnál; 00:00; Pravda]

Michal Levčák Autor: Archív

Študent Jan Palach, ktorý sa zapálil na protest proti okupácii Československa, mal viacero nasledovníkov. Do polovice apríla 1969 napodobnilo jeho čin až 29 ľudí, z ktorých sedem zomrelo. Väčšinou však nešlo o politiku a dôvodom boli skôr psychické problémy. Najznámejšou obeťou na Slovensku sa stal 18-ročný Michal Levčák, ktorý sa upálil 11. apríla 1969 v Košiciach. Okolnosti jeho smrti sú aj po 50 rokoch nejasné.

Mladý Košičan Karol Aboši sa v ten osudný piatok vybral na rande. O 17.45 h sa posadil na lavičku a sledoval ľudí na Námestí osloboditeľov. Asi po piatich minútach ho upútal mladík v uniforme, ktorý smeroval k pomníku neznámeho vojaka. Odrazu totiž škrtol zápalkou a celý vzbĺkol. Ako živá pochodeň potom kráčal po chodníku.

"Hneď som zoskočil z lavičky a utekal k tomu vojakovi, že ho budem hasiť," vypovedal neskôr Aboši na polícii. Vyzliekol si vetrovku a snažil sa ňou udusiť plamene. Keď to však horiaci muž spozoroval, dal sa na útek. Na pomoc prišiel i Abošiho kamarát Ladislav Slivka, ktorý si z auta priniesol deku. Obaja vojaka naháňali, aby mu pomohli, ale ten iba ďalej bežal. Až keď spadol na zem, hodili naňho deku i vetrovku, no aj tie zachvátil oheň.

Zhoreného mladíka v bezvedomí zobrala sanitka, do nemocnice ho však priviezla mŕtveho. Podľa lekárov mal popáleniny tretieho a štvrtého stupňa až na 95 percentách tela. Informácie o jeho smrti totalitný režim utulal. Jediné, čo o ňom napísali, bola krátka správa v miestnych novinách s cynickým titulkom Múdna smrť. O tom, čo sa prihodilo, sa tak verejnosť začala dozvedať až po Novembri '89. Aký bol teda príbeh Michala Levčáka?

Zmätený list na rozlúčku

O jeho živote veľa nevieme. Na svet prišiel 11. mája 1950 v obci Sečovská Polianka v okrese Vranov nad Topľou. Ako študent stredného odborného učilišťa v Košiciach sa dobre učil, ale nie je jasné, či ho dokončil. Podľa niektorých záznamov ho vraj v treťom ročníku pre opakované absencie vylúčili, jeden jeho známy však tvrdil, že Levčák školu absolvoval. V auguste 1968 odišiel pracovať ako robotník do Prahy, kde zažil i okupáciu vojskami Varšavskej zmluvy.

Rodina si ho pamätala ako sympatického, slušného a citlivého chlapca, no keďže domov chodil asi len raz za pol roka, o tom, čo ho trápi, netušila. V Prahe si našiel priateľku a uvažoval nad tým, že emigruje na Západ. Potom však dostal povolávací rozkaz. 1. apríla 1969 nastúpil na základnú vojenskú službu v Strážskom, ale dlho sa tam neohrial. Už o dva dni ho prijali do vojenskej nemocnice v Košiciach, kde sa liečil na kožnom oddelení.

Práve tam zrejme dospel k rozhodnutiu nasledovať Palacha. Keď ho po týždni prepustili, namiesto návratu do útvaru si kúpil vodku a neznámu horľavinu. Napísal list na rozlúčku, polial sa horľavou látkou a vykročil v ústrety smrti...

Odkaz, ktorý nechal na mieste, zhabala polícia. Originál sa nezachoval, iba jeho policajný odpis. Nesúvislý text plný chýb pôsobí veľmi zmätene, preto sa špekuluje, či bol Levčákovo čin skutočne protestom proti politickej situácii. Niet v ňom totiž ani zmienky o Palachovi, okupácii či o slobode.

"Prosím vás zakročte k tomu, aby na celom svete bol kľud, mier, aby sme sa rozumeli ako ľudia, nie ako zvieratá. Veď tu ide o budúcnosť celého nášho národa," rozhorčil sa v liste. Namiesto domácej politiky spomenul vojnu, ktorú viedli Američania. "Veď v tom Vietname aké vraždenie ľudí, ktorí sú ako ja a mi ostatní... Najsamprv človek až potom pes. Práci česť!!! Vždy pripravený Michal Levčák," podpísal sa a dodal: "V takom svete sa nedá žiť. Veď sám už neverím ani sám sebe..."

Pochybnosti a otázky

Chaotický list spôsobil, že sa za Levčákovu smrťou nehľadal politický vzdor, ale psychická porucha. Aj keď pamätníci spomínali, že bol zdravý, mal rád spoločnosť a nikdy netrpel duševnou chorobou. Objavili sa tiež teórie, že Štátna bezpečnosť jeho list sfalšovala, aby z neho spravila pomätenca.

Odborníci to však vyvracajú. Podľa Martina Furmanika, jediného slovenského historika, ktorý o Levčákovi napísal krátku štúdiu, by falšovanie nemalo zmysel. "Za komunistickej totality by sa také úradné dokumenty aj tak nedostali na verejnosť," uviedol pre Pravdu. Nezdá sa mu ani to, že by bol Levčák psychicky narušený, hoci pripúšťa, že mohol byť pod vplyvom alkoholu alebo psychotropných látok.

"Myslím si, že v čase, keď to písal – s vedomím, že o chvíľu zomrie, bol v takom vypätí a strese, že sa to mohlo odraziť na tom, ako ten list vyzerá," zhodnotil historik. Je presvedčený, že Levčáka možno považovať za Palachovho nasledovníka. "Inšpiroval sa ním, ale možno mal aj iné, osobné, dôvody, ktoré sa už nedozvieme. Preto je dosť ťažké posudzovať jeho čin," upozornil. Na to, že išlo o protest, podľa neho poukazuje miesto, ktoré si Levčák vybral.

Podobný názor má i Peter Jašek z Ústavu pamäti národa. "Inšpirácia Palachovým činom je zjavná," potvrdil pre Pravdu. Námestie, kde sa upálil, si Levčák mohol zvoliť práve preto, že tam v auguste 1968 došlo k najsilnejším protestom proti okupácii v rámci celého Slovenska.

"Nemyslím si však, že je vhodné hovoriť o košíckom Palachovi. Skôr to bola ďalšia živá pochodeň v bývalom Československu. Dokonca ani u nás nebol prvý pokus, aj keď je asi najznámejší," zhrnul Jašek. Ako dodal, na Slovensku sa len v januári 1969 pokúsilo o samovraždu upálením desať ľudí, z ktorých dvaja zahynuli. Podľa Furmanika sa také prípady mali stať v Bratislave, Skalici, Leopoldove, Levoči a v **Spišskej Novej Vsi**.

Český historik Petr Blažek z Ústavu pre štúdiá totalitných režimov v Prahe, ktorý sa zaoberal i Levčákovým činom, však pripomína, že väčšina z tých 29 prípadov v ČSSR nesúvisela s politikou. "Dokonca sa nedajú porovnať ani s Levčákom. Tí ľudia si nevybrali ani len symbolické miesto ako on. Bol medzi nimi napríklad väzeň

alebo niekto, kto videl pohreb Jana Palacha, a kedže za sebou mal už pokusy o samovraždu, tak to zopakoval,“ priblížil Blažek pre Pravdu.

Obeta bez spomienky?

Vniesť viac svetla do Levčíkovho prípadu nepomohli ani archívy. Vyšetrovací spis je totiž prekvapujúco strohý. Má len desať strán – dobové hlásenie Verejnej bezpečnosti, odpis rozlúčkového listu a výpovede troch svedkov. Chýbajú fotografie, správa z pitvy aj z obhliadky miesta činu, no aj znalecké posudky.

Nehovoriac o tom, že sa to režim snažil ututlať. Lekár v nemocnici, ktorému zhorené telo priniesli, napríklad tvrdil, že ho policajti žiadali, aby to ani nezapísal do ambulantnej knihy. Aj Levčíkov pohreb sa konal pod dohľadom ŠtB a vojenskej kontrarozvedky.

Nejasnosti vznikli tiež okolo priezviska obete. V spisoch sa spomína ako Lefčík, Leučík aj Levčík. Po páde režimu sa ujala verzia s „f“, čo zrejme súviselo s tým, že sa tak píše i na hrobe. Nie je však správna. "Zmätok pramenil z toho, že jeho matka meno zle zadala kamenárovi, ktorý to potom ako Lefčík vytesal na náhrobok," vysvetlil Blažek.

Pomník ani pamätnú dosku Levčík dodnes nemá. V Košiciach sa o to síce už usilovali, ale vedenie mesta to zamietlo. Otázka totiž zostáva: Čo keď nešlo o protest, ale iba o zúfalý čin psychicky labilného človeka?

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

[\[Späť na obsah\]](#)